

Nr 180.

Ankom till riksdagens kansli den 27 maj 1938 kl. 2. e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under femte huvudtiteln gjorda framställningar om anslag till vissa byggnader för sjukvårdsändamål jämte en i ämnet väckt motion.

1:o) **Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Bidrag för anskaffande av bostäder åt provinsialläkare å landsbygden.** I propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1938/39 har Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln, innefattande anslagen till socialdepartementet, föreslagit riksdagen (punkt 100, sid. 155—156, av det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över socialärenden den 4 januari 1938) att till Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Bidrag för anskaffande av bostäder åt provinsialläkare å landsbygden för budgetåret 1938/39 anvisa ett reservationsanslag av 12,000 kronor.

Ifrågavarande belopp är, jämte en förefintlig reservation å 6,500 kronor, avsedd för statsbidrag till en provinsialläkarbostad i rikets ödemarksområden.

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehått två likalydande motioner väckta, den ena, nr 78, inom första kammaren av herrar C. A. Hårdin och C. H. Dahlström och den andra, nr 176, inom andra kammaren av herr G. Larsson i Julita, vari hemställts, att riksdagen ville besluta att som bidrag för anskaffande av bostäder åt provinsialläkare å landsbygden för budgetåret 1938/39 anvisa ett reservationsanslag av 30,000 kronor.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, får utskottet hänvisa till motionen I: 78.

Utskottet.

Jämlikt beslut av 1936 års riksdag må statsbidrag till ifrågavarande ändamål numera endast utgå för provinsialläkarbostäder i rikets ödemarksområden, därvid det dock tillkommer Kungl. Maj:t att medgiva viss jämkning beträffande ödemarksområdenas avgränsning. I fråga om ansökning, som inkommit till vederbörande länsstyrelse före den 1 juli 1936, skola tidigare gällande bestämmelser tillämpas, vilket innebär, att statsbidrag kan utgå även för provinsialläkarbostad i distrikt utanför ödemarksområdena.

Föreliggande motioner äsyfta en tillämpning av tidigare gällande bestämmelser, oaktat formell ansökan inkommit efter den 1 juli 1936. För utskottet har emellertid upplysts, att medicinalstyrelsen tidigare räknat med

statsbidrag till en provinsialläkarbostad i det distrikt, som motionerna avse, samt att ansökan om sådant bidrag blivit fördröjd genom frågans samband med annat ärende, i vilket Kungl. Maj:t meddelat beslut först den 28 augusti 1936. Under sådana förhållanden finner utskottet vissa billighets-skäl tala för att möjlighet beredes för en saklig prövning av nu berörda statsbidragsfråga, ehuru ansökningen icke inkommit inom föreskriven tid. Utskottet förordar därför, att Kungl. Maj:t, i anledning av förevarande motioner, medgives rätt att utan hinder av gällande bestämmelser i ämnet upptaga ifrågavarande ansökan till prövning samt bevilja det statsbidrag, vartill prövningen må kunna föranleda. Utskottet förutsätter därvid att, om så erfordras, medel för ändamålet äskas hos nästkommande års riksdag.

Under återopande härav och då Kungl. Maj:ts beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår icke givit utskottet anledning till erinran, får utskottet hemställa,

a) att riksdagen i anledning av herrar Härdins och Dahlströms samt herr Larssons i Julita motioner (I: 78 och II: 176) må medgiva, att Kungl. Maj:t — utan hinder av gällande bestämmelser i ämnet — må efter prövning i vanlig ordning bevilja statsbidrag till uppförande av en provinsialläkarbostad i det distrikt, som motionerna avse;

b) att riksdagen må till *Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Bidrag för anskaffande av bostäder åt provinsialläkare å landsbygden* för budgetåret 1938/39 anvisa ett reservationsanslag av 12,000 kronor.

2:o) **Bidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 120, sid. 190—198 av förenämnda statsrådsprotokoll) att

I. medgiva, att bidrag må utgå till

dels föreningen Kronprinsessan Victorias kustsanatorium i Barkåkra för uppförande av ett bostadshus för kvinnlig personal samt ett bostadshus för förste underläkaren och sysslomannen m. m. med högst 305,000 kronor;

dels ock föreningen kustsanatoriet Apelviken för uppförande av ett bostadshus för gift personal och en underläkarbostad med ytterligare högst 10,500 kronor;

II. föreskriva, att beträffande de under I. avsedda bidragen skola eljest i tillämpliga delar gälla de för byggnadsbidrag till tuberkulossjukvårdsanstalter i allmänhet stadgade grunder ävensom de närmare villkor, som kunna av Kungl. Maj:t bestämmas;

III. till *Bidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter* för budgetåret 1938/39 anvisa ett reservationsanslag av 370,000 kronor.

Det för Kronprinsessan Victorias kustsanatorium beräknade beloppet fördelar sig ungefär sålunda:

Bostadshus för förste underläkare och syssloman	kronor	75,000
Bostadshus för kvinnlig personal	»	200,000
Inventarier till det nya bostadshuset för kvinnlig personal samt till isoleringsrum	»	16,000
Anläggande av ny tryckledning	»	14,000
Summa kronor		305,000

Beträffande det för kustsanatoriet Apelviken beräknade beloppet må erinras, att 1937 års riksdag anvisat 77,000 kronor för uppförande därstädes av ett bostadshus för gift personal och ett för underläkare. Enligt numera inkomna anbud uppgå emellertid kostnaderna därför till i runt tal 87,500 kronor, vadan alltså erfordras ytterligare 10,500 kronor för bostadshusens fullbordande.

Återstoden av den äskade anslagssumman, 54,500 kronor, är avsedd som bidrag till uppförande av lungtuberkulosanstalter.

Utskottet.

Genom besök vid Kronprinsessan Victorias kustsanatorium har utskottet i likhet med departementschefen bibragts den uppfattningen, att de vid sanatoriet planerade bostadshusen äro av behovet påkallade. Mot de av departementschefen för ändamålet beräknade kostnaderna har utskottet ej heller något att erinra. Utskottet tillstyrker därför Kungl. Maj:ts förslag i denna del. Utskottet vill emellertid samtidigt förorda, att en undersökning verkställas rörande möjligheterna att — utan ökning av kostnaderna — sammanföra de båda bostadshusen till övre delen av sanatoriets tomt. En sådan undersökning synes utskottet så mycket mera motiverad, som en förflyttning av ett på denna del av tomtens beläget svinhus under alla förhållanden kan förutses bliva nödvändig inom en nära framtid.

Kungl. Maj:ts förslag i övrigt har icke givit utskottet anledning till erinran.

Under återopande härav hemställer utskottet,

att riksdagen må

I. medgiva, att bidrag må utgå till

a) föreningen Kronprinsessan Victorias kustsanatorium i Barkåkra för uppförande av ett bostadshus för kvinnlig personal samt ett bostadshus för förste underläkaren och sysslomannen m. m. med högst 305,000 kronor;

b) föreningen kustsanatoriet Apelviken för uppförande av ett bostadshus för gift personal och en underläkarbostad med ytterligare högst 10,500 kronor;

II. föreskriva, att beträffande de under I. avsedda bidragen skola eljest i tillämpliga delar gälla de för byggnadsbidrag till tuberkulossjukvårdsanstalter i allmänhet stadgade grunder ävensom de närmare villkor, som kunna av Kungl. Maj:t bestämmas;

III. till *Bidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulos-sjukvårdsanstalter* för budgetåret 1938/39 anvisa ett reservationsanslag av 370,000 kronor.

3:o) **Bidrag till byggnadsarbeten vid folksanatorierna.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 124, sid. 207—213, av förenämnda statsrådsprotokoll) att till Bidrag till byggnadsarbeten vid folksanatorierna för budgetåret 1938/39 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

För budgetåren 1936/37 och 1937/38 hava till byggnadsarbeten vid folksanatorierna, vilka inrättats genom medel ur Konung Oscar II:s jubileumsfond, anvisats tillhopa 207,830 kronor.

I skrivelse den 14 september 1937 har *överstyrelsen för jubileumsfonden* gjort framställning om anslag för utförande av ytterligare byggnadsarbeten till en sammanlagd kostnad av 680,850 kronor. Syftet med dessa arbeten är att dels tillgodose det stegrade behov av personalbostäder, som föranletts av vidtagna begränsningar av personalens arbetstid, dels ock avhjälpa vissa avsevärda bristfälligheter, som vidlåda sanatoriernas snart 40-åriga byggnader och i samband därmed utföra en del förbättringar av anläggningarna i deras helhet. I dessa arbeten ingå bland annat anordnande av nya bostäder för personalen vid Hessleby sanatorium. Kostnaderna därför uppskattas sålunda:

	Kronor
Påbyggnad av vind över matsalar och vestibul	25,300
Inredning av bostäder å köksflygelns vind	12,600
Uppförande av ett nytt bostadshus för personalen	100,000
Värmeledning jämte ändringar inom nya boställshuset	12,000
Värmeledning och w.c.-rum inom gamla boställshuset jämte reparation	25,000
Kulvertledning från panncentralen till de båda bostadshusen	7,500
Summa kronor	182,400

Beträffande övriga av överstyrelsen påkallade arbeten får utskottet hänvisa till statsverkspropositionen.

Departementschefen har tillstyrkt, att jubileumsfonden genom statsanslag beredes möjlighet att låta utföra samtliga ifrågasatta arbeten, med vissa av byggnadsstyrelsen förordade jämkningar, men begränsat sig till att å riksdagen för nästa budgetår till nu berörda ändamål äska 100,000 kronor. Återstående belopp har upptagits å förslaget till beredskapsstat för nästa budgetår.

Utskottet delar departementschefens uppfattning om angelägenheten av att ifrågavarande sanatorier hållas i fullgott skick och att personalen beredes tillfredsställande bostadsförhållanden. De vid de skilda sanatorierna föreslagna arbetena synas utskottet i det stora hela välbetänkta, därvid utskottet dock förutsätter, att byggnadsstyrelsens erinringar i görligaste mån beaktas.

Utskottet.

Vad särskilt angår Hessleby sanatorium, har utskottet genom besök därstädes varit i tillfälle att konstatera nödvändigheten av att ett nytt bostadshus för den kvinnliga personalen med det snaraste uppföres. För att bereda överstyrelsen möjlighet att redan under nästa budgetår låta utföra för detta ändamål nödvändiga arbeten torde en höjning av det å riksstaten äskade beloppet vara erforderlig. Utskottet förordar därför, att detta belopp höjes med 100,000 kronor till 200,000 kronor samt att det å beredskapsstatsförslaget upptagna beloppet underkastas en motsvarande sänkning.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet här hemställa,

att riksdagen må till *Bidrag till byggnadsarbeten vid folk-sanatorierna* för budgetåret 1938/39 anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

Stockholm den 27 maj 1938.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RASTOCK.

Närvarande: se under utlåtandet nr 179.
